

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.096/2021/5-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Heim Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe ügyintéző: dr. Heim László ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – a Dr. Kardos Éva Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe, ügyintéző: dr. Kardos Éva ügyvéd) által képviselt alperes (alperes címe) alperes ellen személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2020. november 17. napján meghozott 21.P.20.211/2018/37-I. számú ítélete ellen a felperes 39. és 40. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül a felperestől magánlevélben kérjen elnézést a megállapított jogsértésért, továbbá 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000 (Háromszázezer) forint sérelemdíjat.

A felperest mentesíti az elsőfokú perköltség viselése alól.

Az alperes által fizetendő illeték összegét 45.000 (Negyvenötezer) forintra felemeli, egyben az állam által viselendő illeték összegét 45.000 (Negyvenötezer) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (Tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az állam javára 40.000 (Negyvenezer) forint fellebbezési illetéket. A további 80.000 (Nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a testi épséghez való jogát. Kérte az alperest eltiltani a további jogsértéstől, továbbá arra kötelezni, hogy magánlevélben kérjen írásbeli bocsánatot tőle a történetekért, valamint fizessen meg 1.500.000 forint sérelemdíjat és a perköltséget.

[2] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a), 2:51. § (1) bekezdés a)-c) pontjára és 2:52. § (1) és (2) bekezdésére alapította. Előadta, hogy 2016. március 7-én 17:00 óra körüli időben a saját kertje végében avart égetett, amikor az alperes fenyegetően közelített hozzá, majd a háta mögé került, a hajánál fogva megragadta és a földre teperte. Ökölrel az arca bal oldali részét verte, rá is térdelt, majd a hajánál fogva megragadta, és a földön egy pocsolyához húzta, amelybe a fejét belenyomta. Ekkor érkezett meg gyermeke, aki kiabálni kezdett, mire az alperes abbahagyta a bántalmazását és elrohant. Rendőrt és mentőket hívtak, a traumatológiai ambuláns ellátást kapott. Előadta, hogy csontrepedés keletkezett a vállában, részleges ínszalagszakadást szenvedett, azóta is fáj a válla, nehezen tudja mozgatni. Orvosi kezelést is kapott, és gyógytornát kellett igénybe vennie.

[3] Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását. Vitatta a kereset jogalapját és összezszerűségét is. Előadta, hogy a felperes által állított események nem történtek meg, saját előadásaként fenntartotta a nyomozati eljárás során tett vallomását.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes 2016. március 7-én a kölcsönös dulakodás közben megsértette a felperes testi épségéhez fűződő személyiségi jogát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 forint perköltséget. Az elsőfokú ítélet szerint a felperes személyes költségmentessége és a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt 90.000 forint kereseti illetékből az alperes 36.000 forintot köteles megtéríteni az állam javára, míg a fennmaradó 54.000 forint illetéket az állam előlegezi és viseli.

[5] Ítélete indokolásának [3], [4] és [5] bekezdésében – a megállapított tényállás részeként – részletesen ismertetette a más hivatalos eljárásokban a felperes elmeállapotával kapcsolatban keletkezett szakvéleményeket. A jogi indokolásként kifejtette, hogy a történeti tényállást illetően a felek ellentétes előadást tettek. Mellőzte azonban a felperes gyermekének tanúkénti kihallgatását tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás iratai között fellelhető videofelvételen a felperes irányított kérdéseket intézett gyermekhez. Erre tekintettel úgy ítélte meg, hogy nem volt várható, hogy a gyermek évekkel később tanúként a valós emlékeit adja majd elő. tanú neve tanú (a továbbiakban: tanú) szavahihetőségét kétségesnek találta, mert a nyomozati eljárásban a felperes is azt nyilatkozta, hogy más személy nem látta az esetet. Továbbá a felperes korábban közokiratban azt állította, hogy takarított a tanúnál, a perben viszont a tanú azt adta elő, hogy nem ismeri a feleket. Érdemben is ellentmondásosnak találta a tanú vallomását, mert nyilatkozata szerint 500 méter távolságból látta az eseményeket, ez azonban a helyszín alapján a bíróság álláspontja szerint kizárt volt.

[6] Mindezek eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a felek között kölcsönös dulakodás, tettelegesség történt, amely során mindketten megsértették a másik testi épségét. Erre tekintettel a felperes megállapítás iránti kereseti kérelmének helyt adott a Ptk. 2:43. § a) pontja alapján. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésére, 6:520. § b) pontjára, valamint 6:525. §-ára tekintettel azonban megállapította, hogy a felperes akkor is túllépte az elhárításhoz

szükséges mértéket, ha tényleg az alperes kezdeményezte a tettlegességet, mert maga is ugyanolyan sérelmeket okozott az alperesnek, mint amelyeket ő elszenvedett. Ebből következően sem a sérelemdíj fizetésre kötelezésre, sem az egyéb objektív jogkövetkezmények alkalmazására nem látott lehetőséget, ezért e tekintetben a felperes keresetét elutasította.

[7] A felperest 40%-os arányban tekintette pernyertesnek, erre tekintettel őt kötelezte perköltség fizetésre, illetőleg ennek megfelelően rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték viseléséről is.

[8] Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes kérte annak a részbeni megváltoztatását akként, hogy a másodfokú bíróság a további kereseti kérelmeinek is adjon helyt, és tiltsa el az alperest a további jogsértésektől, kötelezze írásbeli bocsánatkérésre és 1.500.000 forint sérelemdíj megfizetésére a történetek miatt. Másodlagosan – amennyiben a megváltoztatáshoz szükséges tények és bizonyítékok nem állnak rendelkezésre – kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését. Kérte továbbá mellőzni az ítélet indokolásának [3], [4] és [5] bekezdését, valamint kötelezni az alperest a fellebbezési eljárással felmerült költségeinek megfizetésére is.

[9] Fellebbezésének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdését, 141. § (2) és (6) bekezdését, valamint 206. §-át, amikor azt állapította meg, hogy kölcsönös dulakodás történt a felek között. Ezt ugyanis az alperesnek kellett volna a perben bizonyítania, ez azonban nem vezetett eredményre, mert semmilyen bizonyíték nem merült fel. Sérelmezte a tanú vallomásának kizárását a bizonyítékok közül, mert álláspontja szerint egyelőre ismeretlen közokirat alapján vonta le azt a következtetést az elsőfokú bíróság, hogy ő és a tanú korábban ismerték egymást. Az irat ismeretének hiányában arra nem volt módja reagálni, ezért a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján fellebbezéséhez csatolta a bizonyítékát, mely igazolja, hogy a tanút korábban nem ismerte. Tévesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a tanút korábban ismerte. Tartalmilag is tévesen értékelte a tanú vallomását, abból ugyanis kiragadta azt az egy mondatot, hogy körülbelül 500 méterre volt a történetektől. A vallomás későbbi részében azonban ezt pontosította a tanú, így teljesen alaptalanul jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy nem is láthatta az eseményeket. A tanú vallomása alapján egyértelmű, hogy nem kölcsönös dulakodás történt, hanem az alperes bántalmazta őt. Sérelmezte továbbá gyermeke tanúkénti kihallgatásának mellőzését, a nyomozati iratok ugyanis egyértelműen tanúsítják, hogy a gyermek a helyszínen volt. Figyelmén kívül hagyta továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a nyomozati eljárásban az alperes elmondta, hogy egyszerűen zavarta az, hogy ő feljelentést tett ellene. Mellőzte a további tanúk, mentősök, rendőrök és a kezelőorvos tanúkénti kihallgatását, noha ezt nemcsak az okiratokkal igazolt sérülések bizonyítása érdekében kérte, hanem az általuk a helyszínen tapasztaltakra miatt tartotta fenn.

[10] A tanúvallomások mellőzése miatt tévesen megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróság helytelenül utasította el a további jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereseteit, és tévesen tulajdonított jelentőséget közrehatásának. Jogos védelmi helyzetre ugyanis a felek egyike sem hivatkozott a perben. Ezen túlmenően pedig az alperes a saját sérüléseit nemcsak tőle szerezhette, hanem – bántalmazása közben – saját magának is okozhatta. Az újat amiatt fájlalhatta, hogy öklével agyba-főbe verte őt. Azt valóban vizsgálhatta volna az elsőfokú bíróság, hogy részéről milyen jellegű és mértékű közrehatás volt, azonban álláspontja szerint részéről ilyen felróható közrehatás nem volt. Egyébként

pedig azt – esetleges megállapítása esetén is – legfeljebb egyenlőnek lehetett volna tekinteni a Ptk. 6:525. § (2) bekezdése szerint, de a sérelemdíj iránti követelés ez esetben sem lett volna teljesen elutasítható.

[11] Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás részévé tette az elmeállapotával kapcsolatos orvosszakértői véleményeket, és azoknak jelentőséget is tulajdonított, noha az nem áll összefüggésben a per tárgyát képező üggyel. Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a rossz szomszédi viszony főképpen az ő hibája. Kérte ezért az ítélet e bekezdéseinek mellőzését. Az ítélet hatályon kívül helyezését abban az esetben kérte, amennyiben az ítéltábla úgy ítéli meg, hogy nem áll rendelkezésre elegendő adat és bizonyíték az elsőfokú ítélet megváltoztatásához.

[12] Fellebbezési ellenkérelmében az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, meghallgatta a felek által indítványozott összes tanút, és helyesen vonta le ebből azt a következtetést, hogy kölcsönös dulakodás történt. A tanút a nyomozati eljárásban a felperes még nem említette, és a tanú szavahihetősége is kérdéses a korábbi ismeretségükre tekintettel. A felperes sérelemdíj iránti igénye eltúlzott, ilyen igényt ő is előterjeszthetett volna, de nem kívánt további pert kezdeményezni.

[13] A fellebbezés részben alapos.

[14] A jogsértés tényét megállapító ítéleti rendelkezés fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, ezért ezt a másodfokú felülbírálat nem érintette, az kizárólag az alkalmazni kért jogkövetkezményekre korlátozódott. E körben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, ennek során lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte és a tényállást helyesen állapította meg, abból azonban részben téves jogi következtetést vont le az alábbiak miatt.

[15] Az elsőfokú ítélettel szemben a fellebbezésben előterjesztett felperesi kifogások mindegyike esetében abból kellett kiindulni, hogy a jogsértés tényét megállapító részében az elsőfokú bíróság ítélete jogerős. Emiatt pedig a továbbiakban szükségtelen a felperes gyermekének tanúkénti kihallgatása, ezért nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte az erre irányuló felperesi indítvány teljesítését. Ugyanezen okból alaptalanul kifogásolta a felperes a fellebbezésében a helyszínen eljáró rendőrök, mentősök, illetőleg kezelőorvosának meghallgatását is.

[16] Erre a következtetésre jutott az ítéltábla a meghallgatott tanú vallomása körében is: mivel a jogsértés ténye már nem lehetett vitás, ezért már irreleváns volt a vallomás elsőfokú bíróság általi értékelésének mikéntje. De az ítéltábla azt is megállapította, hogy egyébként a körülményeket helyesen mérlegelve jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a tanú vallomásának bizonyító ereje kétséges. Rámutat egyrészt az

ítélőtábla, hogy a felperes sem a rendőrkapitányság² Vizsgálati Osztályán 2016. március 8-án tett feljelentésében (bírószám. nyomozati iratok 37. oldal), sem a 2016. december 5-én kelt vádindítványában (bírószám/1.), de még a 2017. december 27-én előterjesztett keresetlevélében sem hivatkozott arra, hogy a tanú látta volna az esetet. Annak ellenére nem, hogy a tanú, vallomása szerint a történetek után már mindössze két héttel, vagy kicsivel később felajánlotta a felperesnek, hogy hajlandó tanúskodni (16. számú jegyzőkönyv, 4. oldal harmadik bekezdés). A felajánlott bizonyítási eszköz hosszú ideig való figyelmen kívül hagyása, sőt elhallgatása rendkívül furcsa egy olyan esetben, amikor a felperesnek – gyermekét leszámítva – lényegében ez az egyetlen tanú állt rendelkezésre.

[17] Másrészt a tanú és a felperes közötti kapcsolat hiánya és így a tanú elfogulatlansága is kétséges. A felperes a Budapest Környéki Törvényszék előtt 1.P.20.317/2018. számon folyamatban volt eljárásban ugyanis a 2019. január 9-én tartott tárgyaláson azt nyilatkozta, hogy „tanú neve-nál dolgoztam 2015-től 2017-ig”. Az elsőfokú bíróság a 2020. február 18-án tartott tárgyaláson a Pp. 190. § és 191. § (1) bekezdése alapján az alperes által felmutatott, a másik ügyben tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvnek a felperesi nyilatkozatot tartalmazó részét ismertette (29. számú jegyzőkönyv, 6. oldal, utolsó bekezdés), ennek megtörténtét a Pp. 117. § (2) bekezdés c) pontja szerint a jegyzőkönyvben rögzítette, ezzel az okiratot a bizonyítás anyagává tette. A felperes ezt követően a 30. számú beadványában előadta, hogy az idézett nyilatkozata téves volt, mert valójában nem a tanúnál, hanem személy neve-nál végzett takarítást. A beadványhoz csatolta a másik perben benyújtott beadványát, amelyben bejelentette, hogy a 2018. október 24-én kelt előkészítő iratában tévesen jelölte meg tanú neve-t tanúként, valójában személy neve-t kéri tanúként kihallgatni, mint olyan személyt, akinél takarítást végzett. A csatolt beadvány kelte azonban 2020. március 3., azaz a felperes hibát csak azt követően korrigálta a másik eljárásban is, hogy ebben a perben szembesült azzal, hogy ez a tény hatással lehet a tanú jelen perben tett vallomásának értékelésére.

[18] A fentiekből az is következik, hogy alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy nem volt lehetősége bizonyítást indítványozni a felmutatott okiratot és tanúval való kapcsolatát illetően. Feleslegesen csatolta továbbá (újra) a fellebbezéséhez a másik eljárásban benyújtott, 2020. március 3-án kelt beadványát is, mert azt már az elsőfokú eljárásban megtette. Eljárási szabálysértés tehát e körben sem történt. Az alperes sérüléseit igazoló orvosi iratok alapján pedig megalapozottan jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a dulakodás kölcsönös volt: a felperes nemcsak passzív alanya, áldozata, hanem cselekvő részese volt a történeteknek.

[19] Az elsőfokú ítélet felperes által indítványozott – tartalma szerint a Pp. 252. § (3) bekezdésén alapuló – hatályon kívül helyezésére tehát nem volt ok, ezért az ítélőtábla – a jogkövetkezményeket illetően – érdemben bírálta felül az elsőfokú bíróság döntését. E körben azzal egyetértett, hogy a jogsértés megállapítása ellenére nincs ok az alperes további jogsértéstől való eltiltására a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja alapján. Erre ugyanis csak akkor van szükség, ha az újabb jogsértés veszélye egyáltalán fenyeget. A perbeli eset óta azonban már több mint öt év telt el és nincs adat arra, hogy az alperes azóta megsértette volna a felperes testi épséghez, vagy egészséghez fűződő jogát. Erre tekintettel az eltiltást az adott esetben szükségtelennek ítélte az ítélőtábla.

[20] Alappal követelte ugyanakkor a felperes az alperes elégtétel adására kötelezését a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pontja szerint, ez ugyanis alapvető joga a sérelmet elszenvedő félnek minden olyan esetben, amikor személyiségi jogában megsértik. A jogsérelmet szenvedett fél megkövetése egyfajta erkölcsi elégtétel. Az ítéltábla kiemeli, hogy a Kúria ítélezési gyakorlata szerint is van lehetőség a jogsértőt elégtétel adásaként arra kötelezni, hogy a kérjen elnézést a jogsértésért, fejezze ki sajnálkozását (Pfv.IV.22.098/2016/6., indokolás [23] bekezdés, Pfv.IV.21.609/2017/3., indokolás [23] bekezdés, Pfv.IV.21.311/2018/11., indokolás [29] bekezdés). E körben tehát az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a keresetnek megfelelően kötelezte a másodfokú bíróság az alperest.

[21] Alaptalanul utasította el az elsőfokú bíróság a felperes sérelemdíj iránti követelését is. A csatolt látlelet, illetőleg a 2016. március 7-i ambuláns lap alapján ugyanis egyértelmű, hogy a felperes legalábbis nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett, testi épsége, egészsége tehát biztosan sérült. Az ezt meghaladó maradandó sérüléseit azonban a nem bizonyította, sőt e körben részletes tényeloadást sem tett arra nézve, hogy a jogsértés következtében milyen maradandó sérüléseket szenvedett el. A csatolt 2016. áprilisában, illetve májusában kiállított ambuláns lapok a hiányzó tényállítást nem pótolják, másrészt alkalmatlanok annak bizonyítására, hogy az azokban feltüntetett diagnózisok a jogsértéssel okozati összefüggésben állnak.

[22] Az ítéltábla a követelt sérelemdíj összegét azonban a bizonyítottan elszenvedett sérelmek jellegére, mértékére, illetőleg a sérülések keletkezésének körülményeire tekintettel eltúlzottnak találta. Annak összegét valamennyi a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerinti szempontot mérlegelve 300.000 forintban határozta meg, amely elegendő a felperest ért sérelmek megfelelő kompenzálására.

[23] Teljesen érthetetlen okból hivatkozott továbbá az elsőfokú bíróság a jogos védelem és a felróható közrehatás szabályaira, mert védekezése körében az alperes ezeket nem állította.

[24] Alappal sérelmezte a felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának [3], [4] és [5] bekezdését. Ebben ugyanis az elsőfokú bíróság indokolatlanul rögzítette a felperes elmeállapotával kapcsolatos vizsgálatok eredményét, amely irreleváns abból a szempontból, hogy a felperest 2016. március 7-én milyen bántalmazás érte az alperes részéről, és milyen sérüléseket szenvedett el. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján a személyiségi jogok elmeállapottól, cselekvőképességtől függetlenül minden embert egyformán megilletnek. Erre tekintettel az indokolásnak ezt a részét az ítéltábla mellőzi.

[25] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta.

[26] Erre tekintettel megváltozott a pervesztesség és pernyertesség aránya, amelyet a másodfokú bíróság hozzávetőleg 50-50%-osnak tekintett. Az alkalmazni kért objektív jogkövetkezmények közül ugyanis a felperes végül a háromból kettő esetében lett pernyertes, a kért 1.500.000 forint helyett pedig 300.000 forintot ítélt meg a másodfokú bíróság. A szubjektív szankció tekintetében tehát 20%-os mértékben tekinthető eredményesnek a kereset. Ezt egybevéve hozzávetőleg fele részben pernyertes a felperes, ezért az ítéltábla megváltoztatta a perköltséggel kapcsolatos rendelkezéseket is, és mellőzte a felperes perköltség fizetésre kötelezését a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. Ezt alapul véve – az elsőfokú döntést részben megváltoztatva – rendelkezett a le nem rótt illeték viseléséről is, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése, és a költségmentességnek a bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, és 14. §-a alapján.

[27] A másodfokú eljárásban a felperes fellebbezése részben volt eredményes. Ennek arányát a másodfokú bíróság egyharmad részben határozta meg, tekintettel arra, hogy a szubjektív szankció tekintetében 20%-ban volt eredményes a fellebbezés, az objektív szankciók esetében pedig a kért kettő helyett egy esetben találta megalapozottnak azt az ítéltábla. Erre tekintettel a felperesnek a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 81. § (1) bekezdése alapján a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget kell megfizetnie az alperesnek. A fenti jogszabályok alapján ennek megfelelően rendelkezett az ítéltábla a felperes által le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről is.

Budapest, 2021. június 1.

dr. Kollár Zoltán
dr. Gyuris Judit
a tanács elnöke
bíró

dr. Örkényi László
előadó bíró